



Politidirektoratet  
Postboks 2090 Vika  
0125 OSLO

Deres referanse:  
24/295349 - 2

Vår referanse:  
25/4938 - 2

Sted, dato:  
Hamar, 24.01.2025

## **Høring - Forslag til lov om undersøkelsesordning for drap og andre alvorlige saker om vold, overgrep og omsorgssvikt mot barn mv.**

Det vises til Politidirektoratets brev av 7. januar 2025, hvor Politidirektoratet viser til Barne- og familiedepartementets høringsbrev av 20. desember 2024, om forslag til lov om undersøkelsesordning for drap og andre alvorlige saker om vold, overgrep og omsorgssvikt mot barn mv.

Innlandet politidistrikt er enig i behovet for å ha gode mekanismer som sikrer samfunnets evne til å lære av alvorlige hendelser hvor barn og unge har blitt utsatt for alvorlig integritetskrenkende handlinger. At det etableres en undersøkelsesordning støttes for i bedre grad å avdekke systemsvikt, behov for å endre praksiser og andre forebyggende tiltak. Staten har en folkerettslig plikt til å beskytte sine innbyggere mot kriminalitet.

Det eksisterer allerede en rekke tilsynsordninger. Det er påpekt at eksisterende tilsyn og politiets etterforskning har spesifikke formål, som nødvendigvis ikke dekker de behov som denne høringen fremmer. Det er viktig at det er gode avklaringer av ansvarsforhold mellom de forskjellige tilsynsordningene.

### **Tre alternative forslag for når Statens helsetilsyn kan starte undersøkelse av en sak og når meldeplikten for politiet og statsforvalteren inntre**

Det er beskrevet tre alternativer for når foreslåtte undersøkelsesordning kan iverksette sitt tilsyn; allerede når politiets etterforskning eller annet tilsyn pågår, etter at politiets etterforskning eller annet tilsyn er avsluttet eller etter at straffesaken er endelig rettskraftig avgjort eller annet tilsyn er avsluttet.

Med tanke på grunnleggende menneskerettigheter, som uskyldspresumpsjonen og vernet mot selvinkriminering, vil det beste være om tilsynsarbeidet til den foreslåtte undersøkelsesordningen venter til en straffesak i hvertfall er ferdig etterforsket av politiet og saken er avgjort av påtalemyndigheten. Den beste rettsikkerhetsgarantien blir ivarettatt til man avventer til en sak er endelig rettskraftig avgjort.

Politiets etterforskning kan ta tid og det tar tid før straffesaker er endelig rettskraftig avgjort. Tidsbruken vil gjøre det vanskeligere for undersøkelsesordningens formål å få tilgang til nødvendig informasjon og reduserer måloppnåelsen med ordningens formål.

Innlandet politidistrikt mener derfor det må være mulig å iverksette et tilsyn mens en sak fortsatt er under politietterforskning. Men det må etableres tydelige rutiner/regler som ivaretar vern mot selvinkriminering og vern om uskyldspresumpsjonen.

I tillegg må det etableres ordninger som sikrer at politiets etterforskning har forrang og at opplysninger fra politiet først kan overleveres uten å skade etterforskningen og oppklaringspotensialet, både til gunst og ugunst for siktede/mistenkte. I denne sammenheng må det tas i betraktning at politiets etterforskning ikke bare vil være rettet mot en gjerningsperson. Det vil også være tilfeller hvor politiet iverksetter etterforskning mot virksomheter med tanke på foretaksansvar og mot ansatte i virksomheter.

Vi støtter forslaget om at politiet pålegges en tidlig meldeplikt. Men det er viktig at meldeplikten ikke kommer i konflikt med politiets etterforskning.

### **Synspunkter på om det er nødvendig med en forklaringsplikt**

Med foran nevnte som utgangspunkt er vi av den formening at det ikke bør gis regler som pålegger forklaringsplikt i dette tilsynssporet. For å ivareta hensynet til politietterforskningen, vern mot selvinkriminering og sikring av uskyldspresumpsjonen støttes forslaget om en hjemmel som gir adgang til å forklare seg. En forklaringsplikt kan også fremstå som unødvendig belastende for den enkelte.

### **Synspunkter på om det eksplisitt i loven bør gis en uttømmende liste over straffebestemmelser som politiet skal melde fra om**

Det er anført at det vil være vanskelig å regulere uttømmende hvilke saker politiet skal ha plikt til å melde om. Den foreslåtte undersøkelsesordningen omfatter *"drap og andre alvorlige saker om vold, overgrep og omsorgssvikt mot barn"*. Vi heller i den retning at det bør være mulig å gi en dekkende oversikt over meldeplikten med henvisning til de straffebud som omfatter nevnte straffbare handlinger.

Konkret henvisning til lovbud vil etter vårt syn gjøre meldeplikten enklere å praktisere.

Det kan vises til straffelovens bestemmelse om avvergingsplikten, jfr. § 196, som eksempel.

### **Økonomiske og administrative konsekvensene av forslaget for politiet, særlig reglene om meldeplikt**

De Økonomiske og administrative konsekvensene for politiet som følge av en varslingsplikt anses i seg selv å være begrenset. Men innføring av foreslått undersøkelsesordning med krav og forventninger til samarbeid og oppfølging fra politiets side er enda en faktor som griper inn i politiets etterforskningsarbeid. Politiets straffesaksarbeid blir stadig mer komplisert og krevende.

En meldeplikt vil kreve noe saksbehandling og rettslige avklaringer med tanke på når meldeplikten slår inn og ikke minst vurderinger underveis under etterforskningen med tanke på når opplysninger kan overleveres, eventuelle møter etc. Det må påregnes at en undersøkelsesordning vil bidra til et stadig økende behov for flere etterforskere og påtalejurister i politiet

Med hilsen

**Johan Martin Welhaven**

*Politiinspektør*

*Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.*

#### **Kopi:**

Bjarte Espe  
Johan Brekke  
Rune Otterstad